

Sentències (i acords) que parlen sobre feina

Acomiadaments, reclamacions de quantitat, subsidis d'atur, incapacitats, pensions, mobilitat forçada, canvis d'horari... I així fins a englobar tots aquells litigis relacionats amb l'àmbit laboral. Als jutjats socials l'allau de demandes ja fa que s'arribin a fixar judicis a un any vista. I això que abans la majoria dels casos passen per l'avantsala de la mediació. Per a alguns, aquesta via és efectiva i tanquen un acord. Per a d'altres, però, simplement és un mer tràmit.

Text i fotos > XAVIER PI, periodista de l'ACN

La Mariona portava quasi vint anys treballant per a un ajuntament. Feia de professora en un programa d'orientació per a joves. Havia anat encadenant contractes un curs rere l'altre. Però el 2018 el consistori li va dir que no li renovaria el contracte, al·legant que no havia superat unes proves per obtenir una plaça de tècnica d'educació que ni tan sols era la seva. La sentència va ser categòrica: acomiadament improcedent per haver comès frau de llei i condemna a l'Ajuntament a readmetre-la o bé a indemnitzar-la amb 72.000 euros.

L'Enric va rebre la carta d'acomiadament l'endemà de Sant Joan. Feia de cambrer en un restaurant i ja havia dit que no pensava treballar per la revetlla. Aquell 23 de juny es va presentar a la feina amb actitud burleta i desafiant, exhibint un volant de baixa mèdica. Havia aconseguit que el metge l'hi signés. Davant dels clients, es va mostrar provocador amb els amos del negoci, els va insultar i els va tractar d'explo-tadors. El jutjat va ser implacable: falta greu i acomiadament justificat.

Tant en un cas com en l'altre, els noms són inventats, però els fets, reals. El comú denominador entre una sentència i l'altra és que les dues s'han emès des d'un jutjat social. Aquí s'hi tracten tots aquells litigis referits a l'àmbit laboral, siguin contra les empreses, siguin contra les administracions (per exemple, la Seguretat Social en els casos de pensions o subsidis).

>> La magistrada titular del Social 2 de Girona, Sara Villarreal.

A la demarcació hi ha quatre jutjats socials (tres a Girona i un a Figueres). La sobrecàrrega de feina hi és evident. De fet, des de l'octubre de l'any passat els de Girona compten amb una magistrada de reforç. Però no n'hi ha prou. «En el nostre cas plou sobre mullat; ja ens vam començar a col·lapsar a partir del 2008 amb l'anterior crisi i ara, amb la pandèmia, anirem a pitjor», admet la magistrada titular del Social 2 de Girona, Sara Villarreal.

Les xifres parlen per si mateixes. El seu jutjat va tancar el 2020 arrossegant

1.001 assumptes pendents. Però és que només tan sols durant el primer trimestre n'hi han entrat 271 de nous. I no és que no es faci feina. «Mensualment, cada magistrat arriba a assenyalar de mitjana un centenar de judicis», explica Villarreal. Hi ha dies que n'ha fixat fins a una quinzena en un matí.

Per resoldre l'atzucac que viuen els jutjats socials, la demanda és clara: cal crear-ne un de nou a Girona. I aquesta visió la comparteixen tant jutges com advocats. «Els magistrats compleixen, però alguna cosa està fallant al siste-

>> La portaveu de la Comissió de Dret Laboral del Col·legi de l'Advocacia de Girona, Marta Araus.

Abans de presentar una demanda, aquí s'ha d'esgotar la via de la conciliació

abans de presentar una demanda (tret que sigui contra una administració) s'ha d'esgotar la via de la conciliació prèvia. «S'intenta buscar un acord per evitar l'entrada massiva de litigis», concreta Araus. A Girona, les conciliacions per demandes individuals es duen a terme als Serveis Territorials de Treball. I se'n fan moltes, acabin bé o no. L'any passat, per exemple, i malgrat la pandèmia, se'n van arribar a fer fins a 4.736, de les quals un terç (1.529) van acabar amb acord.

L'advocada Marta Araus admet, però, que el col·lapse als jutjats socials és un fre a l'hora de poder arribar a més acords. I que això fa que, per a alguns, la via de la mediació sigui un mer tràmit. «Hi haurà empreses que preferiran esperar-se a veure-les venir abans que pactar una indemnització; sabent que el judici pot ser a un any vista, poden passar moltes coses», concreta. Però, per contra, també hi ha casos en què aquesta tardança acaba jugant a favor del fet que es tanqui un acord. «Normalment, el treballador vol cobrar més i l'empresa, pagar menys; i aquí també és on els advocats valorem el cas i assessorem», explica Araus.

«Particularment, a mi m'agrada molt la conciliació, perquè també és on pots fer una tasca més humana», admet la titular del Social 2. «Les sentències moltes vegades són o blanc o negre, i en canvi la mediació et permet tenir més marge, sobretot amb aquells assumptes que ja veus molt complexos i en què la millor solució és que ni una part arribi al tot ni l'altra es quedi amb res», explica Sara Villarreal.

De fet, la jurisdicció social és una de les que té més relació «amb el dia a dia de la gent». Més encara en temps de crisi. I això també es veu des de l'estrada. «Cada cas és un món i nosaltres apliquem la llei; però quan dones la raó a algú que ho ha passat molt malament, tot i que no siguis allà quan rebi la sentència, d'alguna manera saps que per a ell també és una injecció de moral», conclou la magistrada.

ma quan t'assenyalen judicis a un any vista», explica la portaveu de la Comissió de Dret Laboral del Col·legi de l'Advocacia de Girona, Marta Araus.

I, al capdavant, qui acaba pagant els plats trencats del sistema és el treballador. «Per al demandant que està esperant que se li reconegui una prestació d'atur o que se l'indemnitzi per un acomiadament, el temps d'espera és excessiu», lamenta la titular del Social 2. «Poder-lo reduir seria idoni, però si no es creen nous jutjats serà difícil», explica Villarreal.

Mensualment, cada magistrat arriba a assenyalar de mitjana un centenar de judicis

Al jutjat social, la gran majoria de les demandes són individuals. I qui les presenta és el treballador. Els litigis que hi entren més són acomiadaments. Però la casuística és extensa: reclamacions per salaris impagats, impugnacions d'altres mèdiques, pensions de viudetat i orfandat (aquí hi té a veure la

Seguretat Social), incapacitats, assetjament a la feina, canvis de condicions laborals... A l'hora de resoldre, el vademècum és l'Estatut del treballador.

I ara, la pandèmia també ha obert un altre ventall de demandes. Són totes aquelles que s'estan presentant contra el Servei d'Ocupació Estatal (el SEPE) per les prestacions derivades dels expedients temporals (els ERTO). «Gent que ha trigat mesos i mesos abans no ha cobrat l'atur, d'altres que han cobrat menys del que els pertocava, fixos discontinus que no s'han inclòs als expedients... La COVID-19 se'ns ha traduït en una feinada», explica l'advocada Marta Araus. «Les previsions no són massa encoratjadores», admet la magistrada del Social 2. «Perquè quan els ERTO s'aixequin hi haurà empreses que no ho podran superar o que passaran per més dificultats, i això es traduirà en reestructuracions, acomiadaments, reclamacions de quantitat, demandes per canvis de condicions de treball...», precisa Sara Villarreal.

Tots aquests casos, però, no necessàriament arribaran a judici. Perquè, a diferència d'altres jurisdiccions,